

การใช้กระบวนการจัดการความรู้ ในพันธกิจการศึกษา

คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มีพันธกิจหลัก 3 ด้าน ได้แก่ การบริการทางการแพทย์ การวิจัย และการศึกษา โดยพันธกิจการศึกษา แบ่งเป็นการศึกษาระดับก่อนปริญญา ได้แก่ การผลิตบัณฑิตแพทย์ และการผลิตนักศึกษาในหลักสูตรวิทยาศาสตร์สุขภาพ การศึกษาระดับหลังปริญญา ได้แก่ การฝึกอบรมแพทย์เฉพาะทาง ประกอบด้วยแพทย์ประจำบ้าน แพทย์ประจำบ้านต่อยอด แพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง (เฟลโลว์) และบัณฑิตศึกษา (ป.บัณฑิตชั้นสูงสาขาวิทยาศาสตร์การแพทย์คลินิก วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต) โดยบทบาทหนึ่งของการศึกษาหลังปริญญา คือ ส่งเสริม/สนับสนุนการขอรับรองการประกันคุณภาพและมาตรฐานอุดมศึกษาของหลักสูตรต่างๆ ซึ่งคณะฯ กำหนดในแผนกลยุทธ์ฉบับปัจจุบัน คือ การรับรองมาตรฐาน WFME (World Federation for Medical Education) สำหรับหลักสูตรการฝึกอบรมแพทย์เฉพาะทาง และการรับรองมาตรฐาน ASEAN University Network Quality Assurance (AUN-QA) สำหรับหลักสูตรวิทยาศาสตร์สุขภาพและบัณฑิตศึกษา (ปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก)

เครือข่ายการประกันคุณภาพมหาวิทยาลัยอาเซียน (ASEAN University Network/Quality Assurance : AUN-QA) เป็นความร่วมมือของสถาบันอุดมศึกษา ระหว่างประเทศสมาชิกสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรืออาเซียน ก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2541 มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างกลไกการประกันคุณภาพและมาตรฐานอุดมศึกษาของมหาวิทยาลัยสมาชิกให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน รูปแบบการประกันคุณภาพระดับหลักสูตรเน้นที่การจัดการเรียนการสอน ซึ่งพิจารณาคุณภาพภายใน 3 มิติ คือ

1. ปัจจัยนำเข้า
2. กระบวนการ และ

3. ผลผลิต/ผลลัพธ์ โดยมีรูปแบบคือ เริ่มจากผลการเรียนรู้ที่คาดหวังให้เกิดกับผู้เรียน การแปลงผลการเรียนรู้ที่คาดหวังไปสู่โปรแกรมการศึกษา และวิธีที่จะทำให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ผ่านกลยุทธ์การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล

คณะฯ เห็นความสำคัญของการประกันคุณภาพมหาวิทยาลัยอาเซียน โดยได้ส่งหลักสูตรเข้ารับการประเมินอย่างต่อเนื่อง คุณสุภาพรณ์ เจริญวุฒิ หัวหน้างานการศึกษา ระดับหลังปริญญา เล่าถึงกระบวนการในการขอรับรองการประกันคุณภาพและมาตรฐานอุดมศึกษา โดยเริ่มจากการศึกษาเกณฑ์ AUN-QA และเลือกหลักสูตรนำร่องที่มีผลการดำเนินการที่ดีจากการเยี่ยมประกันคุณภาพการศึกษาภายใน เช่น จำนวนนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษา ระยะเวลาที่เรียน ผลงานตีพิมพ์ เป็นต้น เพื่อดำเนินการขอการรับรองมาตรฐานเป็นหลักสูตรนำร่อง และแบ่งกลุ่มหลักสูตรเพื่อขอการรับรองฯ ออกเป็น phase

การใช้กระบวนการจัดการความรู้ ในพันธกิจการศึกษา

เมื่อได้หลักสูตรนำร่อง ซึ่งงานการศึกษาในระดับหลังปริญญาช่วยผลักดันและรวบรวมข้อมูลเกณฑ์มาตรฐานต่างๆ ให้กับภาควิชาฯ รวมทั้งรวบรวมข้อมูลที่เป็นส่วนกลางของคณะฯ ให้การสนับสนุนในการเตรียมเอกสาร โดยข้อมูลบางส่วนภาควิชาต้องเป็นผู้ดำเนินการเอง เมื่อรวบรวมข้อมูลและเอกสารเป็นที่เรียบร้อยแล้ว แปลเอกสารเพื่อเตรียมพร้อมเอกสารในการส่งตรวจประเมิน และได้รับการรับรองฯ โดยหลักสูตรแรกที่ได้รับการรับรองฯ ในปี พ.ศ. 2561 คือ หลักสูตรแพทย์แผนไทยประยุกต์บัณฑิต หลังจากนั้นฝ่ายการศึกษาและงานการศึกษาระดับหลังปริญญาได้ทำการถอดขั้นตอนการขอการรับรองมาตรฐาน AUN-QA แบ่งเป็น 12 ขั้นตอน เพื่อเป็นต้นแบบของวิธีปฏิบัติให้กับภาควิชาอื่นในการดำเนินการ ทำให้หลักสูตรต่อๆ มาดำเนินการได้ง่ายและลดระยะเวลาในการขอรับรองฯ โดยแต่ละภาควิชาจะทราบขั้นตอนการดำเนินการผ่านระบบ Tableau ของคณะฯ นอกจากนี้มีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่างภาควิชาที่ผ่านการรับรองหลักสูตรกับภาควิชาที่เตรียมการเพื่อรับการรับรองฯ เป็นการสร้างความเข้าใจ และเป็นต้นแบบให้กับภาควิชาอื่นๆ หลักสูตรที่ได้รับการตรวจเยี่ยมในเดือนกันยายน 2561 จำนวน 1 หลักสูตร คือ **หลักสูตรเทคโนโลยีการศึกษา แพทยศาสตร์บัณฑิต** และหลักสูตรที่กำลังรอการตรวจเยี่ยมในเดือนตุลาคม 2562 ในระดับบัณฑิตศึกษา 2 หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาภูมิคุ้มกัน (หลักสูตรนานาชาติ) และหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากายวิภาคศาสตร์ โดยปัจจัยที่ทำให้การขอรับรองฯ ประสบความสำเร็จ ได้แก่

1. นโยบายจากมหาวิทยาลัยฯ/ผู้บริหาร ที่สนับสนุนให้ทุกหลักสูตรต้องผ่านการรับรองฯ ทำให้แต่ละหลักสูตรมีความกระตือรือร้นในการดำเนินการ
2. ใช้กระบวนการ KM ในการดำเนินการ
3. มีต้นแบบที่ดี ได้แก่ หลักสูตรที่ผ่านการรับรองฯ และมหาวิทยาลัยฯ ผ่านการรับรองหลายหลักสูตรทำให้สามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิธีการเพื่อขอการรับรองฯ ได้รวดเร็วขึ้น
4. มีการถอดบทเรียน ออกมาเป็นขั้นตอนปฏิบัติการรับรองมาตรฐาน AUN-QA ที่ชัดเจน
5. ได้รับความร่วมมือจากภาควิชาต่างๆ

การใช้กระบวนการจัดการความรู้ ในพันธกิจการศึกษา

กระบวนการขอรับรองมาตรฐาน AUN-QA มีการใช้กระบวนการจัดการความรู้อย่างไม่รู้ตัว ซึ่งการจัดการความรู้ได้สอดแทรกอยู่ในการทำงานประจำของบุคลากรคณะฯ อยู่แล้ว บุคลากรทุกคนทุกหน่วยงานสามารถนำกระบวนการจัดการความรู้ไปใช้ในการทำงาน โดยมีหลักการง่ายๆ คือ Link-Share-Learn

Learn

โดยการประเมินผลและศึกษาปัญหา ตัวชี้วัด และระบุเรื่องที่ต้องการจัดการความรู้ โดยเป็นเรื่องที่มีความสำคัญต่อตัวชี้วัดของหน่วยงานหรือคณะฯ สำหรับการขอรับรองฯ มีการทบทวน/ระบุหลักสูตรที่มีความพร้อมในการขอการรับรองมาตรฐาน AUN-QA โดยพิจารณาจาก จำนวนนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษา ระยะเวลาที่เรียน ผลงานตีพิมพ์ เป็นต้น เพื่อพิจารณาแบ่งกลุ่มหลักสูตรที่จะขอรับรองฯ เป็น phase

Link

บุคคลที่เกี่ยวข้องที่เป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้นๆ เพื่อถอดความรู้ (Tacit knowledge) ให้เป็นต้นแบบในการทำงาน รวมทั้งรวบรวมความรู้ที่เป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ทางวิชาการ (Explicit knowledge) มาบูรณาการร่วมกันและจัดทำเป็นแนวปฏิบัติ หาแหล่งมหาวิทยาลัยที่ผ่านการรับรองมาตรฐาน AUN-QA ได้หลายหลักสูตรเพื่อไปศึกษาดูงานและนำมาปรับปรุง พัฒนาแนวทางการดำเนินการของคณะฯ

Share

ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้นำไปใช้ รวมทั้งต้องมีการจัดเก็บความรู้ให้สามารถเข้าถึงได้ง่าย ในเวลาที่ต้องการใช้งาน โดยงานการศึกษาระดับหลังปริญญา มีการจัดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างหลักสูตรที่ผ่านการรับรองฯ กับหลักสูตรที่กำลังขอพิจารณา รวบรวมข้อมูลที่สำคัญเพื่อเป็นข้อมูลในการเขียนรายงานประเมินตนเอง เผยแพร่ขั้นตอนการขอการรับรองมาตรฐาน AUN-QA โดยแต่ละภาควิชาจะทราบขั้นตอนการดำเนินการผ่านระบบ Tableau ของคณะฯ

จากกระบวนการขอรับรองมาตรฐาน AUN-QA เป็นเพียงตัวอย่างหนึ่งในพันธกิจการศึกษาที่ใช้กระบวนการจัดการความรู้ในการดำเนินการ และก่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ดี หลักสูตรพร้อมรับการรับรองฯ อย่างต่อเนื่อง ดังนั้นหน่วยงานหรือภาควิชาอื่นๆ สามารถประยุกต์ใช้หลักการ Link-Share-Learn ซึ่งเป็นกลยุทธ์ของการจัดการความรู้ เพื่อเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้บุคลากรเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสพการณ์ ต่อยอดความรู้ เพื่อให้เกิดความสำเร็จของหน่วยงานและคณะฯ ได้อย่างรวดเร็วก้าวกระโดด โดยไม่ต้องเริ่มต้นจากศูนย์